
Vroege huwelijken, makkelijke echtscheidingen met als gevolg dat veel vrouwen in de prostitutie belandden, allemaal ten nadele van de vrouw, dat alles kwam veelvuldig voor in Kuypers tijd. De polygamie in Turkije werd gerechtvaardigd door een verwijzing naar de profeet Mohammed, die zelf vijftien vrouwen had. De polygamie werd niet als onzedelijk gezien. Kuiper had hierover een heel andere mening: ‘ (...) al wat men dan ook verhaalt van de polygamie, dat ze het zedelijk peil van het leven verhoogt, is onzinnig. Veeleer voedt ze alle ongerechtigheid.’³⁶

Kuiper lijkt hier een voorkeur te geven aan het christelijk ideaal, waarbij de man één vrouw huwt en zich niet inlaat met andere vrouwen. Hij wees daarmee ook de prostitutie af. Religie krijgt hier een belangrijke rol toebedeeld. Religie is niet zomaar ‘iets’ dat ergens bij de samenleving hangt. Het stuurt de samenleving in ethiek, moraliteit en ideologie. Religie geeft mensen richting in hun leven. Het geeft aan wat goed en niet goed is. In lijn met deze gedachtegang verbond Kuiper in zijn visie religie – waarbij hij de voorkeur geeft aan het christendom – met het niveau van de zedelijkheid. We zien dus dat religie een zeer belangrijke streng is in het maatschappelijk vlechtwerk, maar niet de enige is. De volksaard van een natie wordt in grote mate bepaald door religie, maar valt daarmee niet samen. Religie en veel sociale aspecten zijn met elkaar verweven. De godsdienst geeft aan wat juist is en zorgt voor stabiliteit, zowel voor het individu als voor de samenleving als geheel. Religie en sociale omstandigheden kun je niet los van elkaar zien. We zagen zojuist bij Kuypers analyse over Turkije dat de islam niet veel goeds deed op zedelijk gebied. Ook op Sicilië was Kuiper niet te spreken over de zedelijkheid in het land. Er was op Sicilië sprake van moreel verval. De Tien Geboden werden daar niet nageleefd door het volk en deze zouden daar volgens Kuiper nodig zijn om de samenleving van het verval te redden. Het is ook hier de christelijke wet, de Tien Geboden, die de samenleving over-eind kan houden en die volgens Kuiper dus een centrale plaats in zou moeten nemen in de samenleving.

Onderwijs

Ook het onderwijs was zeer relevant voor de samenleving in Kuipers opinie. Dat uitte Kuiper ook al in Nederland, met zijn strijd voor lager, middelbaar en hoger onderwijs. Het onderwijs was voor Kuiper een belangrijke factor voor het creëren van gemeenschapszin in de natie. Dat zien we duidelijk in Marokko, waar onderwijs en religie hand in hand gaan. De leerlingen worden bekend gemaakt met de overheersende religie in het land en zo wordt tegelijkertijd ook de nationale geest aangewakkerd. In Marokko was het alleen de religie die alle bevolkingsgroepen het gevoel gaf

³⁶ Kuiper, *Om de oude wereldzee*, I, p. 358.